

винах лісового масиву між селами Рудня - Городище - Висока Піч - Денешин Житомирського району. Спостерігач задокументував зустрічі фотознімками. Нам довелося бачити в цій самій місцевості 21.07.1994 р. трьох змієдів (скоріше всього двох дорослих з молодим), які ширяли над узліссям.

У 1970 р. Житомирський краєзнавчий музей збирав серед лісових господарств області дані про поширення окремих видів птахів. Лише Ємільчинський лісгоспзаг повідомив про гніздування змієда на його території. Саме там О. Орлов знайшов у 1990 р. забитого птаха.

Кілька разів змієди спостерігалися під час міграцій. 4.04.1987 р. В.М. Хлебешко відмітив одного птаха, який на значній висоті летів на північний схід, в околицях м. Овруча. У серпні 1991 р. О. Орлов бачив поодиноких ширяючих птахів в Дубовецькому та Смолівському лісництвах Коростишівського лісгоспзагу.

Таким чином, у Житомирській області змієд гніздиться зараз переважно у північно-західній частині. Чисельність становить, очевидно, 4-5 пар.

ЛІТЕРАТУРА

- Бурчак-Абрамович М.О. (1928): Про деяких цікавих птахів Волині. - Зб. праць зоол. музею АН України. 6 (3): 213-222.
 Жежерин В.П. (1969): Орнитофауна Українського Полесья и ее зависимость от ландшафтных условий и антропогенных факторов. Дисс. ... канд. биол. наук. Киев. 1-578.
 Михайловський Л.В. (1991): Повита красою. Київ: Молодь.
 Редкие и исчезающие растения и животные Украины. Киев, 1988. 175-176.

Україна (Ukraine),
 262000, м. Житомир,
 вул. Кафедральна, 14.
 Музей природи.
 В.К. Цицюра.

ПРО ГНІЗДУВАННЯ БОЛОТЯНОЇ СОВИ В ЧЕРНІГІВСЬКОМУ ПОЛІССІ

Ю.В. Кузьменко

About the Short-eared Owl nesting in the Chernigov Polesye. - Yu.V. Kuzmenko. - Berkut. 3 (2). 1994. - 4 nests were found near Nezhin in Chernigov region in 1990 and 1991. Their measurements and breeding success are described. Parameters of eggs are given in the Table.

Key words: Short-eared Owl, Chernigov region, nesting, egg.

Літературні дані про гніздування болотяної сови (*Asio flammeus*) у Чернігівському Поліссі дуже обмежені. Матеріал для даного повідомлення зібраний у 1990-1991 рр. на території урочища Смолянка у Ніжинському районі Чернігівської області. Всього було знайдено 4 гнізда.

Сови гніздилися на ділянці 1000 x 250 м осушеного низинного болота, яка поросла молодняком берези, кущами верби та осокою. Навколо, в більш понижених місцях, знаходилися зарості очерету, а на підвищених - різнотравні луки.

На віддалі 300 м від гніздової ділянки проходила ґрунтова дорога.

Гніздо № 1 знайдене 31.05.1990 р. на землі в середині куща верби. Розміри: діаметр гнізда (D) - 22 x 23 см, висота гнізда (H) - 2 см, глибина лотка (h) - 1 см. Лоток висланий сухими стеблами осоки і листям верби. В гнізді знаходилися 4 пташенят в мезоптилі віком 9, 10, 11 та 12 днів. Самка сиділа біля пташенят, а самець знаходився на віддалі 10 м від гнізда. Гніздування було успішним, виростили всі пташенята.

Гніздо № 2 виявлене того ж дня на відстані 400 м від попереднього. Воно було в заглибині серед осоки висотою 70 см. Розміри гнізда: D - 23 см, d - 10 см, h - 2 см. У гнізді лежало 5 пташенят, двоє з яких в ембріональному вбранні, віком 4 та 5 діб, а троє в мезоптилі, віком 9, 10 та 11 діб. Самка сиділа біля пташенят у гнізді, а самець літав над гніздом на висоті 80 м. У цьому виводку також виростили всі пташенята.

Гніздо № 3. 4.05.1991 р. самка насиджувала кладку з 2 свіжих яєць. Гніздо розташоване на землі серед невисокої трави, побудоване з сухих

Характеристика основних морфологічних параметрів яєць болотяної сови (n = 8)

Character of main morphological parameters of the Short-eared Owl's eggs (n = 8)

Параметри	Lim	M ± m	CV, %%
Довжина, мм	37,3 - 40,5	38,77 ± 0,44	2,7
Length, mm			
Макс. діаметр, мм	30,0 - 32,2	31,28 ± 0,94	1,0
Max. diameter, mm			
Індекс округлості	77,5 - 84,5	80,72 ± 0,81	2,8
Index of sphericity			
Об'єм, мл	17,6 - 20,5	19,37 ± 0,42	6,2
Volume, ml			

стебел трави та листя верби. Розміри його: D - 22 x 21 см, H - 8 см, d - 10 см, h - 4 см. Самець сидів на віддалі 5 м від землі. Гніздування виявилось неуспішним, 5.05 яєць не виявлено.

Гніздо № 4 знайдене в той же день, що й попереднє, на відстані 600-650 м від нього. Воно знаходилося всередині куща верби. Розміри гнізда: D - 24 x 21 см, d - 14 см, h - 3 см. В ньому виявлено 6 насиджених яєць. Самка насиджувала кладку, а самець сидів за 10 м від гнізда. З цього гнізда вилетіло 4 пташенят. В одному яйці виявився задохлик, одне пташеня зникло з гнізда.

Розміри 8 яєць з 2 кладок наведені в таблиці. Об'єм та індекс округлості вираховувалися за Р. Мяндром (1988).

ЛІТЕРАТУРА

Мянд Р. (1988): Внутрипопуляционная изменчивость птичьих яиц. Таллин: Валгус. 1-193.

Україна (Ukraine),
251200, Чернігівська обл.,
м. Ніжин, вул. Семашка, 2а, кв. 25.
Ю.В. Кузьменко.

Замітки	Беркут	3	Вип 2	1994	155
---------	--------	---	-------	------	-----

НЕЗВИЧАЙНЕ ГНІЗДУВАННЯ КІЛЬЧАСТОЇ ГОРЛИЦІ

The unusual nesting of the Collared Dove. - P.V. Bundzyak. - Berkut. 3 (2). 1994. - A nest was found in a nest of the Fieldfare in Ivano-Frankivsk region in 1994.

В околицях м. Городенка Івано-Франківської обл. спостеріглось досить неординарне гніздування кільчастої горлиці (*Streptopelia decaocto*). У лісопосадці (переважання липи серцелистої та дуба черешчатого) пара птахів зайняла цього річне гніздо дрозда-горобинника (*Turdus pilaris*). Воно розміщувалось в основі розгалуження осьових гілок дуба на висоті 6 м. Його параметри: ширина гнізда - 14 см, висота гнізда - 9 см, ширина лотка - 10 см, глибина лотка - 4 см. Матеріал будівлі стандартний: суха трава, корінці трав'янистих рослин, глина, поодинокі пір'їни. Горлиці абсолютно не добудовували дане гніздо, а залишили його в незмінному вигляді. В момент дослідження, 19.05.1994 р., у гнізді сиділа самка, самець знаходився неподалік.

П.В. Бундзяк

Україна (Ukraine),
285800, Івано-Франківська обл.,
м. Городенка, вул. О. Маковей, 23.
П.В. Бундзяк.

ПЕРШЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ВІВСЯНКИ-РЕМЕЗА В ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ

The first observation of the Rustic Bunting in the west regions of Ukraine. - T.V. Bashta. - Berkut. 3 (2). 1994. - A male was observed near the village of Byshkiv in Lviv region 2.05.1992.

Вівсянка-ремез (*Emberiza rustica*) гніздиться у тайгових лісах Європи та Азії від Скандинавії

до Тихого океану (Г.П. Дементьев и др. (1954): Птицы Советского Союза. М.: Сов. наука. 5: 463-467). В Україні до цього часу було відомо лише один достовірний факт її зустрічі. Вона була здобута 30.12.1915 р. біля с. Шуми Сімферопольського повіту (зараз с. Верхня Кутузівка біля Алушти) (Костин Ю.В. (1983): Птицы Крыма. М.: Наука. 1-240). Тому наше спостереження вівсянки-ремеза можна вважати другим на території України. Самця ми зустріли 2.05.1992 р. в околицях с. Бишків Жовківського р-ну Львівської обл. Птах підпустив на віддалі близько 2 м, і нам вдалося добре роздивитися деталі оперення і діагностичні ознаки виду: чорна голова з чітко вираженою білою смужкою, світле горло, коричнево-червона (рудувата) верхня частина грудей, нижня їх частина і живіт світлі, верх тіла коричневий з бурими позадвожніми плямками.

Т.В. Башта

Україна (Ukraine),
290000, м. Львів,
вул. Чайковського, 17,
Інститут екології Карпат.
Т.В. Башта.

